

Memorandwm Esboniadol ar gyfer Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 5) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 10) 2021

Lluniwyd y Memorandwm Esboniadol hwn gan Lywodraeth Cymru ac mae wedi'i osod gerbron Senedd Cymru ar y cyd â'r is-ddeddfwriaeth uchod ac yn unol â Rheol Sefydlog 27.1.

Datganiad y Gweinidog

Yn fy marn i, mae'r Memorandwm Esboniadol hwn yn rhoi darlun teg a rhesymol o effaith ddisgwyliedig Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 5) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 10) 2021.

Mark Drakeford
Y Prif Weinidog

14 Mai 2021

1. Disgrifiad

Mae'r Rheoliadau hyn yn diwygio [Rheoliadau Diogelu Iechyd \(Cyfyngiadau Coronafeirws\) \(Rhif 5\) \(Cymru\) 2020](#) ("y prif Reoliadau") a [Rheoliadau Diogelu Iechyd \(Cyfyngiadau Coronafeirws\) \(Swyddogaethau Awdurdodau Lleol etc.\) \(Cymru\) 2020](#).

2. Materion o ddiddordeb arbennig i Senedd Cymru

Gwneir y Rheoliadau hyn o dan y weithdrefn frys a amlinellir yn adran 45R o Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Rheoli Clefydau) 1984 (p. 22) ("Deddf 1984"). Caiff y Rheoliadau eu gwneud heb fod drafft wedi'i osod gerbron y Senedd a'i gymeradwyo ganddi. Mae Gweinidogion Cymru o'r farn, oherwydd brys, ei bod yn angenrheidiol gwneud y Rheoliadau heb i ddrafft gael ei osod a'i gymeradwyo fel y gellir gweithredu mesurau iechyd y cyhoedd er mwyn ymateb yn gyflym i'r bygythiad a berir i iechyd pobl gan y coronafeirws. Mae Gweinidogion Cymru o'r farn bod y cyfyngiadau a'r gofynion sydd wedi'u nodi yn y prif Reoliadau, fel y'u diwygir gan y Rheoliadau hyn, yn angenrheidiol ac yn gymesur fel ymateb iechyd y cyhoedd i'r bygythiad presennol a berir gan y coronafeirws.

Y Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol

Er bod y prif Reoliadau, fel y'u diwygir gan y Rheoliadau hyn, yn cyffwrdd â hawliau unigol o dan Ddeddf Hawliau Dynol 1998 a'r Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol, mae'r Llywodraeth o'r farn bod modd eu cyfiawnhau er mwyn atal lledaenu clefydau heintus a/neu fod hawl i wneud yr ymyriad ar y sail ei fod yn ceisio cyflawni nod dilys, sef diogelu iechyd y cyhoedd, a'u bod yn gymesur.

Mae Erthygl 5 (yr hawl i ryddid), Erthygl 8 (yr hawl i barch at fywyd preifat a theuluol), Erthygl 9 (rhyddid meddwl, cydwybod a chrefydd), Erthygl 11 (rhyddid i ymgynnull a chymdeithasu) ac Erthygl 1 o'r Protocol Cyntaf (diogelu eiddo) yn cael eu cyffwrdd gan y prif Reoliadau.

Mae pob un o'r rhain yn hawliau amodol, sy'n caniatáu i Weinidogion Cymru ymyrryd ag arfer yr hawliau os oes angen gwneud hynny mewn cymdeithas ddemocrataidd er budd diogelwch y cyhoedd neu er mwyn diogelu iechyd. Rhaid cyfiawnhau'r holl gyfyngiadau a gofynion o'r fath ar y sail mai eu bwriad yw cyflawni nod cyfreithlon, sef diogelu iechyd y cyhoedd, a'u bod yn gymesur. Hefyd, mae angen cydbwysu unrhyw ymyrraeth â'r hawliau hyn â rhwymedigaethau cadarnhaol y Wladwriaeth o dan Erthygl 2 (yr hawl i fywyd). Mae addasu'r cyfyngiadau a'r gofynion o dan y prif Reoliadau drwy'r Rheoliadau hyn yn ymateb cymesur i ledaeniad y coronafeirws. Mae'n cydbwysu'r angen i gynnal ymateb priodol i'r bygythiad a berir gan y coronafeirws yn erbyn hawliau unigolion a busnesau, mewn modd sy'n parhau'n gymesur â'r angen i leihau cyfradd trosglwyddo'r coronafeirws, gan ystyried y dystiolaeth wyddonol.

Mae'r Rheoliadau diwygio hyn yn lleihau ymyrraeth y cyfyngiadau a'r gofynion o dan y prif Reoliadau â'r hawliau unigol hynny.

3. Y cefndir deddfwriaethol

Mae Deddf 1984, a rheoliadau a wneir oddi tani, yn darparu fframwaith deddfwriaethol ar gyfer diogelu iechyd yng Nghymru a Lloegr. Mae'r Rheoliadau hyn yn cael eu gwneud o dan adrannau 45B, 45C(1) a (3)(c), 45F(2) a 45P(2) o Ddeddf 1984. Caiff rhagor o wybodaeth am y pwerau hyn eu hamlinellu yn y [Memorandwm Esboniadol](#) ar gyfer y prif Reoliadau.

4. Diben y ddeddfwriaeth a'r effaith y bwriedir iddi ei chael

Mae'r Rheoliadau hyn yn cael eu gwneud mewn ymateb i'r bygythiad difrifol ac uniongyrchol i iechyd y cyhoedd a berir gan nifer achosion a lledaeniad y coronafeirws syndrom anadlol aciwt difrifol 2 (SARS-CoV-2) sy'n achosi'r clefyd a elwir yn COVID-19.

Roedd y prif Reoliadau a wnaed ar 18 Rhagfyr 2020 yn nodi cyfyngiadau a gofynion a fydd yn berthnasol i bedair gwahanol Lefel Rhybudd a chaiff y Lefelau Rhybudd eu hamlinellu yn y [Cynllun Rheoli'r Coronafeirws](#). Diweddarwyd y cynllun hwn ar 19 Mawrth 2021.

Mae'r Rheoliadau hyn yn diwygio'r prif Reoliadau ac yn darparu o 17 Mai 2021 bod Cymru gyfan ar Lefel Rhybudd 2, a bod y cyfyngiadau a gofynion a nodir yn Atodlen 2 i'r prif Reoliadau yn gymwys.

O dan gyfyngiadau a gofynion Atodlen 2:

- Gall lletygarwch dan do agor.
- Gall 6 o bobl o wahanol aelwydydd ymgynnull dan do neu yn yr awyr agored mewn mangre reoleiddiedig, heb gynnwys pobl ifanc o dan 11 oed (mae'r Rheoliadau hyn yn diwygio'r rheolau a oedd gynt yn Atodlen 2 ar gynulliadau dan do fel y gall 6, yn hytrach na 4, ymgynnull erbyn hyn).
- Gall llety gwyliau agor yn llawn (ond mae'r rheolau ar ymgynnull yn parhau i fod yn berthnasol).
- Gall manau adloniant agor, gan gynnwys sinemâu, neuaddau bingo, aleau bowlio, canolfannau a manau chwarae dan do, casinos, arcedau difyrion, theatrau a neuaddau cyngerdd.
- Gall atyniadau dan do i ymwelwyr agor, gan gynnwys amgueddfeydd ac orielau.
- Nifer y bobl sy'n gallu cymryd rhan mewn cynulliadau rheoleiddiedig dan do a chynulliadau rheoleiddiedig yn yr awyr agored yw 30 a 50 yn y drefn honno. Gwaherddir gwerthu neu yfed alcohol yn y cynulliadau hyn.

- Caniateir dathliadau priodasau a phartneriaethau sifil a gynhaliwyd ar neu ar ôl 26 Mawrth 2020, a dathliadau o fywyd person ymadawedig y cynhelir ei angladd ar neu ar ôl y dyddiad hwnnw, dan do mewn safleoedd rheoleiddiedig ar gyfer hyd at 30 o bobl ac yn yr awyr agored mewn safleoedd o'r fath ar gyfer hyd at 50 o bobl. Nid oes unrhyw gyfyngiadau ar werthu neu yfed alcohol.

Mae'r Rheoliadau hyn hefyd yn diwygio'r prif Reoliadau i:

- Ddatgymhwyso'r cyfyngiad ar ymadael â Chymru i fynd i gyrchfan y tu allan i'r ardal deithio gyffredin heb esgus rhesymol, a'r gofyniad i gyflwyno ffurflen datganiad teithio rhyngwladol os gwneir hynny;
- Llacio'r rheolau ar wasanaeth mewn sinemâu, meysydd chwaraeon a theatrau fel mai dim ond wrth fwyta neu yfed y mae rhaid i gwsmeriaid fod yn eistedd (ac nid wrth archebu bwyd neu ddiod neu wrth weini bwyd neu ddiod iddynt);
- Galluogi Gweinidogion Cymru i awdurdodi digwyddiadau penodol fel y cânt awdurdodi digwyddiadau y caiff unrhyw nifer o bobl fod yn bresennol ynddynt (gan gynnwys nifer a ganiateir eisoes) ac y cânt addasu'r gofynion i gymryd mesurau rhesymol i leihau lledaeniad y coronafeirws a fyddai fel arall yn gymwys yn unol â rheoliad 16 o'r prif Reoliadau.
- Egluro nad yw'r eithriad i'r gwaharddiad ar ddigwyddiadau ar raddfa fawr sy'n gymwys i ddangos ffilm, i berfformiad theatrig, i farchnad ac i wasanaeth crefyddol ond yn cael effaith pan fo'n digwydd mewn mangre a ddefnyddir fel arfer at y dibenion hynny neu yn yr awyr agored (er mai dim ond i farchnadoedd a gwasanaethau crefyddol y mae'r newid hwn yn berthnasol ar Lefelau Rhybudd 3 a 4).

Mae'r Rheoliadau hyn hefyd yn diwygio dyddiad dod i ben y prif Reoliadau a'r Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Swyddogaethau Awdurdodau Lleol etc.) (Cymru) 2020, i 27 Awst 2021.

5. Ymgynghori

O ystyried y bygythiad difrifol ac uniongyrchol sy'n deillio o'r coronafeirws a'r angen am ymateb iechyd cyhoeddus brys, nid oes ymgynghoriad cyhoeddus wedi'i gynnal mewn perthynas â'r Rheoliadau hyn.

6. Asesiad Effaith Rheoleiddiol ac asesiadau effaith eraill

Nid oes asesiad effaith rheoleiddiol wedi'i lunio mewn perthynas â'r Rheoliadau hyn oherwydd bod angen eu rhoi ar waith ar fyrder i fynd i'r afael â'r bygythiad difrifol ac uniongyrchol i iechyd y cyhoedd.